

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/48/2024
Identifikačné číslo spisu:	1120208015
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1120208015.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobkyne JUDr. Kataríny Válovej, PhD., Pribinova 10, Bratislava, IČO: 31 813 852, zastúpenej advokátkou Mgr. Alicou Mendlovou, Riečna 2, Bratislava, IČO: 42 137 624, proti žalovanému Carlton Property, s.r.o., Bratislava, Hviezdoslavovo námestie 3, Bratislava, IČO: 36 860 492, zastúpenému Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, IČO: 47 232 471, o zaplatenie sumy 553,88 Eur s príslušenstvom, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Cob/86/2023-298 zo 17. júna 2024, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Cob/86/2023-298 zo 17. júna 2024 a uznesenie Mestského súdu Bratislava III č. k. B1-26Cb/57/2020-282 zo dňa 24. augusta 2023 v odvolaní napadnutej časti a závislom výroku o nároku na náhradu trov konania z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. B1-26Cb/57/2020-282 z 24. augusta 2023 zamietol návrh žalovaného na prerušenie konania, konanie zastavil a rozhodol, že žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení uznesenia odcitoval § 161 ods. 1, 3, 4, CSP § 2 ods. 1, § 3 ods. 1, § 4 ods. 4 Zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) (ďalej len „Notársky poriadok“).

3. Pokiaľ ide o návrh žalovaného na prerušenie konania do skončenia konania vedeného na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. B1-34Cb/162/2017, súd uviedol, že v danej veci nie je na mieste postup podľa ustanovenia § 164 CSP, nakoľko sa podľa jeho názoru, v označenom konaní nerieši otázka, ktorá by mala byť v tomto štádiu rozhodovaného sporu významná pre rozhodnutie o podanej žalobe.

4. V ďalšom sa súd zamerlal na posúdenie, či je daná jeho právomoc na meritórne prejednanie a rozhodnutie sporu.

5. Uviedol, že podľa tvrdení žalobkyne žalobou uplatnený nárok predstavuje odmenu za úkony notárskej činnosti, ktoré mala vykonať v prospech žalovaného, a to v podobe osvedčenia priebehu valného zhromaždenia žalovaného, osvedčenia odpisu (fotokópie) listín, vydania výpisu z notárskej zápisnice, uloženia textu notárskej zápisnice a zistenia totožnosti osoby.

6. Pri svojom rozhodovaní zohľadnil tú skutočnosť, že výkon notárskej činnosti je podľa zákona (podľa § 4 ods. 4 Notárskeho poriadku) výkonom verejnej moci, čo vo svojej rozhodovacej činnosti zvýraznil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (k tomu viď napr. jeho uznesenie z 30. marca 2023, sp. zn. 4Obdo/18/2022). Zdôraznil, že úkony, ktoré notár vykonáva pri výkone notárskej činnosti, a ktoré zákon jednoznačne označuje ako notársku činnosť, sú výkonom verejnej moci.

7. Z tohto dôvodu právne vzťahy, do ktorých notár vstupuje pri výkone verejnej moci so žiadateľom o úkon notárskej činnosti, považoval za vzťahy verejnoprávne a nie súkromnoprávne (keďže k nim nedochádza na zmluvnom podklade). Potom ak v súvislosti s výkonom verejnej moci notárom (s výkonom notárskej činnosti) vzniknú notárovi nejaké nároky (napr. nárok na odmenu), ide o nároky verejnoprávne a nie o nároky súkromnoprávne.

8. S poukazom na žalobkyňou predloženú faktúru a tam uvedené úkony súd uviedol, že 1/ osvedčenie o priebehu valného zhromaždenia podľa § 61 Notárskeho poriadku zákon jednoznačne vymedzuje ako výkon notárskej činnosti (podľa § 3 ods. 1 písm. b/ Notárskeho poriadku),

2/ osvedčenie zhody odpisu alebo fotokópie s listinou podľa § 56 ods. 1 písm. a/ Notárskeho poriadku zákon jednoznačne vymedzuje ako výkon notárskej činnosti (podľa § 3 ods. 1 písm. b/ Notárskeho poriadku),

3/ vydanie notárskej zápisnice podľa § 47 Notárskeho poriadku v spojení so zistením totožnosti osôb podľa § 48 Notárskeho poriadku zákon jednoznačne vymedzuje ako výkon notárskej činnosti (podľa § 3 ods. 1 písm. a/ Notárskeho poriadku),

4/ uloženie textu notárskej zápisnice do registra listín podľa § 73k ods. 2 Notárskeho poriadku zákon jednoznačne vymedzuje ako výkon notárskej činnosti (podľa § 3 ods. 1 písm. d/ Notárskeho poriadku),

5/ vydanie výpisu z obchodného registra zákon jednoznačne vymedzuje ako výkon notárskej činnosti (podľa § 3 ods. 1 písm. e/ Notárskeho poriadku).

9. So zreteľom na uvedené konštatoval, že nároky, ktoré si žalobkyňa uplatnila voči žalovanému žalobou, sú nárokmi, ktoré mali vzniknúť v súvislosti s výkonom verejnej moci žalobkyňou (s výkonom notárskej činnosti). Tieto nároky, keďže majú svoj pôvod a základ vo výkone verejnej moci, sú tak nárokmi verejnoprávnymi. Súd nesúhlasil s argumentáciou žalobkyne, že poskytovala žalovanému služby, čo by malo navodiť súkromnoprávny (zmluvný) charakter nároku. Uzavrel, že zo zákonného znenia je zjavné, že to, čo žalobkyňa označuje pod pojmom „služby“, v skutočnosti predstavuje výkon verejnej moci.

10. V nadväznosti na uvedené súd poukázal na to, že súdy v civilnom sporovom konaní prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory (rozhodujú o súkromnoprávných nárokoch), ako to vyplýva z ustanovenia § 3 CSP, nie je možné, aby súd rozhodoval v civilnom sporovom konaní o inom ako súkromnoprávnom nároku, t. j. o nároku vyplývajúceho priamo z výkonu verejnej moci (o verejnoprávnom nároku), s výnimkou prípadu, ak v osobitnom predpise nie je uvedené, že aj iný ako súkromnoprávny spor má rozhodovať civilný súd (k tomu viď ustanovenie § 4 CSP).

11. V danom prípade však táto výnimka naplnená nie je, keďže Notársky poriadok výslovne neupravuje, že by si mohol notár (v posudzovanej veci žalobkyňa) svoje nároky súvisiace s výkonom verejnej moci uplatňovať v civilnom sporovom konaní, čo znamená, že pre rozhodnutie o verejnoprávnom nároku žalobkyne, vyplývajúcemu z verejnoprávneho vzťahu, nemá civilný súd právomoc.

12. Pokiaľ žalobkyňa vo vyjadrení z 28. júna 2023 argumentovala, že nároky notárov sú predmetom

rozhodovacej činnosti súdov, súd prvej inštalácie poukázal na to, že žiadne zo súdnych rozhodnutí v ňom neoznačilo. Navyše zdôraznil, že je nutné rozlišovať situácie, kedy notár vstupuje do súkromnoprávnych vzťahov, kedy na spory z nich vyplývajúce je daná právomoc súdov, od situácií, kedy notár vykonáva notársku činnosť ako štátom splnomocnená osoba vo vrchnostenskom postavení voči jednotlivcovi v rámci výkonu verejnej moci (keďže tam vzťah notár - jednotlivec nie je rovnocenný, ako to vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 4 Notárskeho poriadku), ako je tomu v predmetnej veci.

13. Súd neakceptoval argumentáciu žalobkyne, že ako notárka má podľa Notárskeho poriadku nárok na odmenu, keďže z pojmu „odmena“ nemožno vyvodit' súkromnoprávny (zmluvný) charakter tohto nároku, ktorý má nepochybne svoj pôvod vo verejnoprávnom vzťahu pri výkone verejnej moci. V tomto smere súd poukázal na to, že postavenie notára je v mnohom podobné postaveniu súdneho exekútora, ktorý má podľa Exekučného poriadku za výkon exekučnej činnosti nárok na odmenu a náhradu výdavkov (§ 197). Uvedené však neznamena, že súdny exekútor vystaví na svoju „odmenu“ faktúru, ktorej úhrady sa bude domáhať v súdnom konaní, ako to urobila žalobkyňa. Za nesprávny označil aj prístup žalobkyne, ktorá sa snaží prezentovať, že zastavením konania jej súd odníme možnosť uplatňovať si svoje nároky. Vyslovil názor, že o tento nárok sa žalobkyňa „pripravila“ sama, keď od osoby, v prospech ktorej vykonávala notársku činnosť, už priamo v rozhodnom čase (t. j. pri realizovaní jednotlivých úkonov notárskej činnosti) nepožadovala úhradu odmeny za výkon verejnej moci (za výkon notárskej činnosti).

14. Keďže súd dospel k záveru, že nemá právomoc na prejednanie sporu, konanie podľa ustanovenia § 161 ods. 2 CSP zastavil.

15. Vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania súd uviedol, že z procesného hľadiska žalobkyňa zaviniła zastavenie konania, keďže iniciovala konanie o nároku, o ktorom nebolo možné rozhodnúť v civilnom sporovom konaní a preto o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

16. Na základe žalobkyňou podaného odvolania proti výroku II. a III. uznesenia súdu prvej inštalácie odvolací súd uznesením č. k. 5Cob/86/2023-298 zo 17. júna 2024 uznesenie Mestského súdu Bratislava III č. k. B1-26Cb/57/2020-282 zo dňa 24. augusta 2023 v časti výroku II. a III. potvrdil a žalovanému proti žalobcovi priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

17. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštalácie vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie náležite a v súlade so zákonom odôvodnil. Odvolací súd preto odkázal na odôvodnenia napadnutého uznesenia s poukazom na § 387 ods. 2 CSP, nepovažujúc za potrebné závery v ňom uvedené opakovať.

18. V odôvodnení potvrdzujúceho uznesenia odcitoval čl. 49 a 51 Zmluvy o fungovaní EÚ § 3 ods. 1, 2, 3 a 4, § 4 ods. 3 a 4, a § 5 Notárskeho poriadku, Čl. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, § 3 a § 4 CSP a poukázal aj na uznesenie NS SR z 18. apríla 2012, sp. zn. 6Cdo/102/2011. Poukázal ďalej na to, že notár vykonáva tri druhy činnosti a to činnosť súdneho komisára v konaní o dedičstve, notársku činnosť (§ 3 Notárskeho poriadku) a ďalšie činnosti (§ 5 Notárskeho poriadku) pričom konštatoval, že v konaní nebolo sporné, že činnosti, za ktoré si žalobkyňa žalobou vo veci samej uplatnila odmenu patria pod obsah pojmu notárska činnosť, tak, ako ju definuje § 3 ods. 1 Notárskeho poriadku. Poukázal na to, že vo vzťahu k notárskej činnosti podľa § 3 Notárskeho poriadku je výslovne uvedené, že vykonávanie notárskej činnosti je výkonom verejnej moci a zdôraznil, že uvedená charakteristika vo vzťahu k ďalším činnostiam podľa § 5 Notárskeho poriadku absentuje. Predmetom konania je odmena notára za výkon verejnej moci, z dôvodu ktorého sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštalácie, že vzťah z ktorého nárok žalobkyne vznikol má verejnoprávny charakter, nakoľko je tento charakter zakotvený priamo v zákone (§ 4 ods. 4 Notárskeho poriadku) vychádzajúc z uvedeného vyslovil názor, že nárok žalobkyne by vo všeobecnosti mohol byť spôsobilým predmetom civilného sporového konania iba v prípade, ak by mal súkromnoprávny charakter a súčasne by o ňom nerozhodoval iný orgán (§ 3 CSP) alebo v prípade, ak by to výslovne ustanovil zákon (§4 CSP). Spor by teda mohol byť prejednaný v civilnom sporovom konaní iba v prípade, ak by to ustanovoval zákon, čo sa však v prípade nároku žalobkyne nestalo. Konštatoval, že notárovi za vykonanú činnosť

nepochybne patrí odmena, to však neznamená, že všeobecný súd má vždy právomoc o tejto odmene rozhodnúť. Odvolací súd poukázal na uznesenie NS SR z 18. apríla 2012, sp. zn. 6Cdo/102/2011, ktoré tiež potvrdzuje, že samotná skutočnosť, že určitý nárok na peňažné plnenie vyplýva zo zákona neznamená, že je oprávnený o ňom rozhodnúť súd v civilnom sporovom konaní.

19. Pokiaľ ide o rozhodnutie Európskeho súdneho dvora vo veci Európska komisia proti Českej republike C-575/2016, na ktoré žalobkyňa poukazovala, odvolací súd uviedol, že už zo samotnej povahy veci vyplýva, že Európsky súdny dvor rozhodoval o súlade vnútroštátnej úpravy Českej republiky konkrétne o ustanoveniach zákona č. 358/1992 Sb. O notárioch a jejich činnosti (Notársky rád) s právom Európskej únie konkrétne so Zmluvou o fungovaní EÚ, pričom ESD dospel k záveru, že Česká republika tým, že uložila podmienku štátnej príslušnosti pre prístup k povolaniu notára nespĺnila povinnosti, ktoré pre ňu vyplývajú z Čl. 49 Zmluvy o fungovaní EÚ. Označil za nepochybné, že východiská, na ktorých dotknutý súd založil svoje rozhodnutie, nie sú všeobecne aplikovateľné na každú posudzovanú otázku a to prihladnúc aj na odlišnú právnu úpravu v Českej republike, ktorá status notárskej činnosti ako výkonu verejnej moci nezakotvuje. V súvislosti s argumentáciou žalobkyne o ohýbaní práva konštatoval, že išlo iba o jej tvrdenie bez akéhokoľvek odôvodnenia, pričom odvolací súd takýto nedostatok nezistil. Uviedol, že ohýbaním práva sa podľa zákonnej definície obsiahnutej v § 326a Trestného zákona rozumie také konanie súdu, ktorý pri rozhodovaní jednak svojvoľne uplatní právo a zároveň tým iného poškodí alebo zvýhodní. Samotná skutočnosť, že súd prvej inštancie nerozhodol podľa predstáv žalobkyne, alebo rozhodol inak ako iný súd v obdobnej veci nemožno považovať bez ďalšieho za svojvoľné uplatnenie práva a za ohýbanie práva. Ak by tomu tak bolo, každý sudca ktorého rozhodnutie bolo zmenené alebo zrušené by sa takéhoto konania dopustil, čo zjavne nezodpovedá obsahu označeného zákonného ustanovenia.

20. Odvolací súd nesúhlasil s námietkou žalobkyne, že súd prvej inštancie, vyslovením svojho právneho názoru, vylúčil možnosť notára domôcť sa svojich práv a nárokov za poskytnuté služby z notárskej činnosti, čo by znamenalo, že notár by bol odkázaný vykonávať svoju činnosť notára, mimo súdneho komisára, zadarmo. Konštatoval, že vo vzťahu k činnostiam podľa § 3 Notárskeho poriadku má možnosť požadovať primeraný preddavok na odmenu (§ 95 ods. 3 Notárskeho poriadku) a vo vzťahu k činnostiam podľa § 5 Notárskeho poriadku si môže okrem možnosti požadovať preddavok na odmenu, uplatniť nárok v civilnom sporovom konaní.

21. O trovách odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

22. Proti tomuto uzneseniu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), navrhujúc uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť a dôvodnosť dovolania založila na ustanoveniach §§ 420 písm. f) a 421 ods. 1 písm. b) CSP. V súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP namietala, že sa odvolací súd vo vzťahu k žalobkyňou vzneseným dôvodom dovolania v podstate vysporiadal tak, že sa v celom rozsahu stotožnil s názorom súdu prvej inštancie. Konštatovala, že právo na spravodlivý proces je katalóg jednotlivých čiastkových práv a jedným z nich je nepochybne aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, čím dochádza k skutočnej realizácii práva na súdnu ochranu a ku garancii základnej právnej istoty. Poukázala na to, že základný rámec právnej úpravy pre náležitosti odôvodnenia súdnych rozhodnutí v civilnom konaní upravuje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, ktoré vymedzuje náležitosti rozsudku, ako základnej formy rozhodnutia. Ďalej uviedla, že arbitrárnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je spôsobilá preukázať nesprávny procesný postup súdu, ktorým došlo k znemožneniu uplatnenia procesných práv v intenzite zakladajúcej porušenie práva na spravodlivý súdny proces (napr. nález ÚS SR sp. zn. II. 120/2020). Výslovila názor, že vzhľadom na nedostatok odôvodnenia napadnutého súdneho rozhodnutia, čo do vysporiadania sa s otázkou kombinovanej povahy činnosti notára, jeho postavenia podnikateľa - samostatne zárobkovo činné osoby, spôsobu domôženia sa svojej odmeny, fakturácie ako i marenia práv žalobkyne domôcť sa

svojich práv, a najmä či vykonané a vyfakturované úkony notára sú výkonom verejnej moci spôsobuje, že prišlo k zásahu práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces a je preto podľa jej názoru daná prípustnosť dovolania. Konštatovala, že sa nemožno stotožniť s „názorom“ odvolacieho súdu o nemožnosti aplikácie žalovanou citovaných rozhodnutí na prejednávajúcu vec, nakoľko uvedené rozhodnutia sú podstatné najmä s pohľadu právnych záverov, ktoré priamo súvisia s otázkou kritérií posudzovania výkonu verejnej moci a nárokom na odmenu, čo je právne ťažiskom prejednávanej veci. Namietala, že jednotlivý záver rozhodnutia v prejudiciálnej otázke týkajúcej sa toho, čo sa považuje za výkon verejnej moci, s poukazom na ďalšie rozhodnutia o tejto otázke, súd účelovo odignoroval.

23. V súvislosti s ďalším dovolacím dôvodom § 421 písm. b) CSP, právnu otázku zásadného právneho významu, ktorá podľa dovolateľky nebola dovolacím súdom doposiaľ riešená, sformulovala tak, či „je každá činnosť notára výkonom verejnej moci a je možné nútiť notára ako samostatne zárobkovo činnú osobu a subjekt daňových povinností žiadať preddavky na odmenu, aj keď notár výšku konečnej odmeny pred ukončením úkonu nevie určiť?“. Poukázala na záver súdu, že si notár pri výkone svojej činnosti má žiadať preddavok, čím si má zabezpečiť dosažiteľnosť odmeny, ktorý označila za zmätočný a nepreskúmateľný. Pod pojmom primeraný preddavok nie je možné rozumieť celú hodnotu úkonu, je zvyklosťou žiadať preddavok iba v pomernej časti, pri väčšine úkonov notár nevie určiť v akej výške bude konečná odmena. V súvislosti s tým, poukázala na viaceré komentáre Grófiková, Z., In: Valová, K. a kol.: Notársky poriadok. Komentár. 2. vydanie Bratislava: C. H. Beck, 2022, s. 131 - 132, s. 449, s. 451, a Kovács, K., Farkašovský, J., Pavlovič, M., Kováč, M., Notársky poriadok, Komentár a súvisiace predpisy, Bratislava: Wolters, Kluwer s.r.o., 2017, s. 117. Uviedla, že jej nie je známe, ktoré ustanovenie, ktorého zákona bráni notárovi ako slobodnému povolaniu a podnikateľovi domáhať sa svojich nárokov prostredníctvom súdu. Poukázala na ustanovenie § 95 ods. 1 Notárskeho poriadku, podľa ktorého za činnosť podľa tohto zákona patrí notárovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času, ktoré tvoria príjem notára. Poukázala na to, že v časti výkonu notárskej činnosti ako súdneho komisára je notár v konaní o dedičstve súdom prvej inštancie. Úkony notára sú úkonmi súdu a rozhodnutia notára sú rozhodnutiami súdu. V tejto časti notár vydáva rozhodnutia, ktoré zahŕňajú aj jeho odmenu za činnosť a sú následne pre prípad nezaplatenia exekučným titulom. Zdôraznila, že táto úprava sa nevzťahuje na iné činnosti notára, pri ktorých notár koná ako poskytovateľ notárskych služieb, za čo vystavuje faktúry a je daňovým poplatníkom v zmysle zákona o dani z príjmov a zákona o DPH. Vyslovila názor, že z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa si s písaním notárskej zápisnice riadne a včas splnila všetky povinnosti týkajúce sa poskytnutia požadovaných notárskych úkonov, za čo jej v zmysle vyhl. MS SR č. 31/1993 Z. z. o odmenách a náhradách notárov patrí odmena. V tomto smere žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora zo dňa 15. marca 2018 vo veci C-575/16, Európska komisia proti Českej republike, ako aj rozsudky Komisia proti Belgicku C-47/08, z 24. mája 2011 a zo dňa 1. februára 2017 Komisia proti Maďarsku, C-392/15. Vyslovila názor, že súd teda v napadnutom rozhodnutí posúdil predmetnú otázku nesprávne. Uzavrela, že navyše súd síce konštatoval, že nemá právomoc na rozhodnutie v tejto veci, ale opomenul uviesť, kde na ktorej inštitúcii sa notár môže domôcť svojho nároku, ktorý orgán je teda tým právomocným na uplatnenie nároku žalobkyne.

24. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť. Uviedol, že z dovolania nevyplýva, čím konkrétne sa odvolací súd nezaoberal a v čom má spočívať nedostatočnosť jeho odôvodnenia. Ďalej uviedol, že je bežnou praxou aby sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil s názorom súdu prvej inštancie a takýto postup CSP výslovne predpokladá. To, že odvolací súd dospel k záverom, ktoré nezodpovedajú očakávaniu žalobkyne nezakladá prípustnosť dovolania. Nespokojnosť žalobkyne so znením odôvodnenia napadnutého uznesenia sama o sebe neznamena, že napadnuté uznesenie je arbitrárne alebo nepreskúmateľné. Námietky žalobkyne sú prejavom jej nesúhlasu s dôvodmi zastavenia konania. V súvislosti s ďalším dovolacím dôvodom uvedeným v § 421 ods. 1 písm. b) CSP uviedol, že jednak žalobkyňou sformulovaná právna otázka nemala pre rozhodnutie odvolacieho súdu žiadny zásadný význam a ďalej dovolanie podľa tohto ustanovenia v prejednávanej veci nie je prípustné (§ 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. a) CSP).

25. Žalobkyňa vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedla, že napádala aj procesný postup súdu, jeho nesprávnosť, odklon od rozhodovacej praxe, nesprávnosť právnych záverov súdu a odňatie jej práva

domôcť sa svojho nároku na súde. Uviedla, že v podanom odvolaní ako aj vo svojich vyjadreniach poukázala na zásadné právne otázky, ktoré je potrebné riešiť, pričom tieto podrobne odôvodnila a to jednak v kontexte rozboru relevantných zákonných ustanovení, ako aj s poukazom na rozhodovaciu prax. Vytýkala odvolaciemu súdu, že sa vôbec nezaoberal konkrétnymi závermi týkajúcimi sa konštatovania, čo je výkon verejnej moci u notára, v jednotlivých citovaných bodoch rozhodnutia Európskeho súdneho dvora aj s poukazmi na ďalšie rozhodnutia o tejto otázke a účelovo sa zaoberal iba záverom rozhodnutia. Jednotlivý záver rozhodnutia o prejudiciálnej otázke, týkajúcej sa toho, čo sa považuje za výkon verejnej moci, s poukazom na ďalšie rozhodnutia o tejto otázke, súd účelovo odignoroval. S ohľadom na uvedené má za to, že odôvodnenie rozhodnutia proti ktorému dovolanie smeruje, trpí takou intenzitou o rozsahu nedostatku odôvodnenia procesného postupu súdu, odklonom od rozhodovacej praxe, ktorá zasahuje do práva na spravodlivý proces a preto má za to, že je založená prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Záverom uviedla, že súd síce konštatuje, že nie je právomocný na rozhodnutie v tejto veci, ale akosi opomína uviesť kde a na ktorej inštitúcii sa notár teda môže domôcť svojho nároku a ktorý orgán je teda tým právomocným na uplatnenie nároku žalobkyne.

26. V ďalšom vyjadrení žalovaný zopakoval svoje dôvody, vzhľadom na ktoré považuje dovolanie, či už v zmysle § 420 písm. f) CSP alebo § 421 ods. 1 písm. b) CSP za neprípustné. Ďalej poukázal na § 435 CSP podľa ktorého novoty v dovolacom konaní nie sú prípustné a preto, ak žalobkyňa chcela predložiť predmetné rozhodnutia, mala tak urobiť najneskôr v odvolacom konaní. Za absurdné označil, že žalobkyňa vytýkala odvolaciemu súdu, že sa nezaoberal rozhodnutiami, ktoré predložila až po právoplatnosti jeho rozhodnutia. Ďalej žalovaný namietal, že žalobkyňa v podaní účelovo mení a dopĺňa svoju argumentáciu a je zjavné, že to robí po lehote na podanie dovolania. Žalobkyňa sa snaží neprípustne rozšíriť svoju dovoláciu argumentáciu o argumenty a dôkazy, ktoré v dovolaní vôbec nepoužila, preto by dovolací súd nemal na toto doplnenie a zmenu dovolacích dôvodov prihliadať.

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné ním napadnúť.

28. V posudzovanom prípade dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

29. Túto vadu videla v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené, pretože odvolací súd sa nevysporiadal s jej odvolacími dôvodmi, najmä s otázkou kombinovanej povahy činnosti notára, jeho postavenia ako podnikateľa - samostatne zárobkovo činné osoby, spôsobu domôženia sa svojej odmeny, fakturácie ako i marenia práv žalobkyne domôcť sa svojich práv. Odvolaciemu súdu vytýkala, že sa v postate v celom rozsahu stotožnil s názorom súdu prvého stupňa. Ďalej namietala, že sa odvolací súd nezaoberal konkrétnymi závermi týkajúcimi sa konštatovania čo je výkon verejnej moci u notára, v jednotlivých citovaných bodoch rozhodnutia Európskeho súdneho dvora aj s poukazmi na ďalšie rozhodnutia o tejto otázke a účelovo sa zaoberal iba záverom rozhodnutia. Jednotlivý záver rozhodnutia o prejudiciálnej otázke týkajúcej sa toho, čo sa považuje za výkon verejnej moci, s poukazom na ďalšie rozhodnutia o tejto otázke, súd podľa jej názoru účelovo odignoroval. Súdom ďalej vytýkala, že síce konštatovali, že nemajú právomoc na rozhodnutie v tejto veci, ale opomenuli uviesť, kde, na ktorej inštitúcii sa teda notár môže domôcť svojho nároku a v právomoci ktorého orgánu je teda rozhodnúť o žalobkyňou uplatnenom nároku.

30. Relevantnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v

zmysle vyššie citovaného ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká zo zákonného, ale aj z ústavno-právneho rámca a ktorý tak zároveň znamená porušenie Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) zaručených procesných práv, spojených so súdnou ochranou práva.

31. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky, poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva, je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Nesúhlas s právnym posúdením veci nezakladá vadu zmatečnosti podľa § 420 písm. f) CSP, pretože nesprávne právne posúdenie veci by mohlo založiť prípustnosť dovolania len podľa § 421 CSP.

32. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Teda intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu musí dosahovať mieru, resp. intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, hodnotením dôkazov a ani právo na to, aby strana sporu bola pred všeobecným súdom úspešná, teda, aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04, IV. ÚS 22/04).

33. Dovolací súd nepovažuje za dôvodnú námietku žalobkyne, že sa odvolací súd iba stotožnil s názorom súdu prvej inštancie. Hoci ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolaciemu súdu umožňuje použiť tzv. skrátené odôvodnenie rozhodnutia, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa síce opiera v podstatnej časti o odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, odvolací súd však doplnil odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie aj o ďalšie dôvody. Rozhodujúca (kľúčová) argumentácia odvolacieho súdu je obsiahnutá v odsekoch 41. - 53. odôvodnenia jeho uznesenia. Podľa § 387 ods. 2 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu z hľadiska predmetu konania tvoria jeden organický celok (viď napr. sp. zn. II. ÚS 78/05, sp. zn. III. ÚS 264/08, sp. zn. IV. ÚS 372/08 a sp. zn. IV. ÚS 350/09).

34. Podľa názoru dovolacieho súdu vo veci konajúce súdy v odôvodnení vysvetlili za aký druh činnosti, ktorú notár vykonáva podľa Notárskeho poriadku, považovali činnosti, za ktoré si žalobkyňa predmetnou žalobou uplatnila odmenu a dôvody, pre ktoré túto činnosť považovali za výkon verejnej moci. Odvolací súd vysvetlil aj dôvody, pre ktoré podľa jeho názoru nemožno v prejednávanej právnej veci vychádzať z rozhodnutia Európskeho súdneho dvora vo veci Európska komisia proti Českej republike C-575/16 z 15. marca 2018. Je pravdou, že sa nezaoberal ďalšími rozhodnutiami vo veci C-47/08 Európska komisia proti Belgickému kráľovstvu a vo veci C-392/15 Európska komisia proti Maďarsku, vo veci C-53/08 Komisia proti Rakúsku, vo veci C-157/09 Komisia proti Holandsku ale vychádzal, podľa názoru dovolacieho súdu, zrejme z toho, že Súdny dvor riešil v obdobné prípady, vždy vychádzajúc z právnej úpravy postavenia notára v jednotlivých štátoch, ktorých sa rozsudky týkali, pričom dospel k rovnakým záverom.

35. Obidva vo veci konajúce súdy nespochybnili, že má žalobkyňa za ňou vykonané predmetné úkony právo na odmenu (odsek 9.1. odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie, odsek 51. odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu). Že notárovi za činnosť podľa tohto zákona (rozumej Notársky poriadok) patrí jednak odmena a ďalej náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času vyplýva priamo z ustanovenia § 95 ods. 1 Notárskeho poriadku. Súd prvej inštancie konštatoval, že o nárokoch na odmenu sa žalobkyňa „pripravila“ sama keď od osoby v prospech ktorej vykonávala notársku činnosť, už priamo pri realizovaní jednotlivých úkonov notárskej činnosti nepožadovala úhradu odmeny. Z ustanovenia § 95 ods. 3 Notárskeho poriadku v znení účinnom v čase vykonania úkonu však vyplýva

právo notára požadovať vopred iba primeraný preddavok. Navyše text odseku 9.1. odôvodnenia prvostupňového uznesenia nasvedčuje tomu, akoby nárok žalobkyne, podľa názoru súdu prvej inštancie, mal zaniknúť, keď žalobkyňa nepožadovala úhradu ihneď pri realizovaní jednotlivých úkonov, čo súd prvej inštancie vyjadril slovami „o tento nárok sa žalobkyňa pripravila sama“. Pokiaľ ide o tento záver súdu prvej inštancie, správnosť ktorého odvolací súd výslovne nepoprel, i keď v odseku 51. odôvodnenia jeho uznesenia konštatoval, že za vykonanú činnosť nepochybne patrí odmena, dovolací súd ho považuje pre nedostatok odôvodnenia za nepreskúmateľný, keďže sa súd prvej inštancie nevysporiadal s § 95 ods. 3 Notárskeho poriadku (možnosťou požadovať len primeraný preddavok) a neuvedením ustanovenia právneho predpisu, z ktorého vyplýva, že ak žalobkyňa nepožadovala odmenu ihneď, pri realizovaní jednotlivých úkonov nemôže tak urobiť neskôr. Ak by bol nárok skutočne zanikol, mal potom súd prvej inštancie žalobu zamietnuť a nie konanie zastaviť pre nedostatok právomoci súdu.

36. Odvolací súd síce konštatoval, že notárovi za vykonanú činnosť nepochybne patrí odmena (odsek 51. odôvodnenia) avšak súčasne uviedol (odsek 52. odôvodnenia), že skutočnosť, že určitý nárok na nepeňažné plnenie vyplýva zo zákona neznamena, že je oprávnený o ňom rozhodnúť súd v civilnom konaní. Keďže odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie, ktorý konanie pre nedostatok právomoci súdu zastavil, avšak ani odvolací súd neuviedol, ktorý orgán je o nároku žalobkyne oprávnený rozhodnúť, dovolací súd sa stotožnil s dovolateľkou, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP a Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

37. Podľa § 9 CSP, ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu SR, súd bezodkladne konanie zastaví.

38. Podľa § 10 ods. 1 CSP, ak spor alebo vec patrí do právomoci iného orgánu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví a spor alebo vec mu postúpi. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované.

39. Podľa Čl. III ods. 1 Základných princípov CSP každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnými záväzkami SR, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

40. Z citovaného ustanovenia nepochybne vyplýva, že v prípade ak súd zistí, že nedisponuje právomocou vo veci konať, je jeho povinnosťou spoľahlivo ustáliť, do právomoci ktorého orgánu zo sústavy orgánov ochrany práva daná vec patrí.

41. Pokiaľ súd nedokáže spoľahlivo ustáliť, do právomoci ktorého orgánu konkrétny právny spor patrí, z ústavnoprávneho hľadiska nemôže subjektu odprieť spravodlivosť tým, že by jeho právny spor neprejednal a nerozhodol v primeranom čase. V opačnom prípade by išlo o odmietnutie spravodlivosti (denegatio iustitiae) (viď Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2002, rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/102/01z 27. septembra 2001 publikované v zbierke pod č. 82).

42. Ustanovenie § 9 v spojení s § 10 ods. 1 CSP vôbec nepredpokladá, aby súd zastavil konanie pre nedostatok právomoci a zároveň nerozhodol o postúpení veci inému orgánu z dôvodu, že nie je daná právomoc ani žiadneho iného orgánu na jej prejednanie a rozhodnutie. V uznesení o zastavení konania pre nedostatok právomoci je súd povinný rozhodnúť, ktorému orgánu sa vec postupuje (výnimkou je právomoc cudzozemského orgánu). Ak súd pri skúmaní procesných podmienok konania dospeje k záveru, že nie je daná jeho právomoc na konanie a nie je daná ani právomoc iného orgánu na jej prejednanie a rozhodnutie, nemôže konanie pre nedostatok zastaviť, ale otázku právomoci musí riešiť pozitívne vo svoj prospech, teda vec musí prejednať sám. Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR totiž zakotvuje právo na súdnu ochranu ako základné ľudské právo. Právo na súdnu ochranu súvisí so zásadou zákazu denegatio iustitiae, spočívajúce v tom, že súd je povinný vykonávať súdnictvo.

43. Dovolací súd uvádza, že predmetom dovolacieho prieskumu v rozhodovanej veci má byť aj

namietané právne posúdenie veci konajúcimi súdmi (t. j. prípustnosť jeho dovolania by mala vyplývať z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP).

44. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola riešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

45. Podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP, dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení (s výnimkou sporov s ochranou slabšej strany) neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada. Na určenie výšky minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

46. Z citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je obmedzená nielen ustanovením § 421 ods. 2 CSP ale aj ustanovením § 422 CSP. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia je dovolanie neprípustné v tzv. bagateľných veciach. Skutočnosť, či ide o bagateľnú vec je limitovaná predmetom konkrétneho konania, teda tým, o čo strane v tej ktorej posudzovanej veci ide (II. ÚS 165/2017, III. ÚS 885/2016, I. ÚS 218/2017). Ak sa jedná o bagateľnú vec, dovolací súd dovolanie odmietne bez toho, aby skúmal správnosť právnych záverov odvolacieho súdu (resp. aj súdu prvej inštancie).

47. V rozhodovanej právnej veci sa žalobkyňa domáha zaplatenia sumy 553,88 eura s príslušenstvom. Na vymáhané príslušenstvo sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 422 ods. 1 CSP neprihliada. Minimálna mzda ku dňu začatia konania (27. marca 2020) predstavovala podľa Nariadenia vlády č. 324/2019 Z. z. sumu 580,00 eur. Dovolací súd konštatuje, že v posudzovanom prípade ide o bagateľnú vec, keďže nie je splnená podmienka uvedená v ustanovení § 422 ods. 1 písm. a) CSP, v zmysle ktorej pre prípustnosť dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 CSP musí výška dovolateľom žiadaného peňažného plnenia prevyšovať desaťnásobok minimálnej mzdy ku dňu začatia konania, v danom prípade nedosahuje ani výšku minimálnej mzdy.

48. Z tohto dôvodu dovolací súd uvádza, že dovolanie žalobkyne podané podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP je podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP procesne neprípustné.

49. So zreteľom na uvedené dovolací súd podľa § 449 ods. 1 a 2 CSP zrušil nielen rozhodnutie odvolacieho súdu, ale aj súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie v ktorom opätovne posúdi existenciu právomoci súdu, prípadne iného orgánu rozhodnúť o uplatnenom nároku, vec sám prejedná alebo po zastavení konania postúpi inému orgánu Slovenskej republiky a svoje rozhodnutie riadne odôvodní v súlade s § 220 CSP. V novom rozhodnutí rozhodne podľa § 453 ods. 3 CSP aj o trovách pôvodného konania ako aj o trovách dovolacieho konania.

50. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.